Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
P. MENGOZZI
представено на 19 октомври 2016 година[1]

Дело C-558/15

Alberto José Vieira de Azevedo
Maria da Conceição Ferreira da Silva
Carlos Manuel Ferreira Alves
Rui Dinis Ferreira Alves
Vítor José Ferreira Alves
срещу
C.E.D Portugal Unipessoal, Lda
Instituto de Seguros de Portugal - Fundo de Garantia Automóvel

(Преюдициално запитване, отправено от Tribunal da Relação do Porto (Апелативен съд Порто, Португалия)

„Преюдициално запитване — Застраховка „Гражданска отговорност“ за моторни превозни средства — Представители за уреждане на застрахователни претенции — Застрахователно предприятие — Правомощия за процесуално представителство — Увредени лица — Държава членка по местоживеене“

I – **Въведение**

1. На 17 октомври 2007 г. на автомагистрала в Испания настъпва пътнотранспортно произшествие, при което едно лице намира смъртта си, а друго е ранено. Водачът на превозното средство — с португалско гражданство и служител на дружество, регистрирано в Португалия — губи контрол над моторното превозно средство, нает и използван от това дружество. Моторното превозно средство, причинило произшествието, е било застраховано от собственика си в дружеството Helvetia Seguros — установен в Испания застраховател и чийто представител за Португалия е C.E.D. Portugal Unipessoal, Lda (наричан по-нататък „C.E.D.“). Ищци в главното производство са, от една страна, оцелелият пострадал, а от друга страна — правоприемниците на загиналото при произшествието лице.

2. С цел обезщетяване на претърпяната при произшествието вреда ищците в главното производство предявяват като главно искане пред португалския първоинстанционен съд иск срещу C.E.D., а при условията на евентуалност — срещу Fundo de Garantia Automóvel [Гаранционен фонд за пътни превозни средства]. Съдът обаче констатира, на базата по-конкретно на съдържанието на договора за представителство, обвързващ C.E.D. с Helvetia Seguros, липсата на пасивна легитимация на C.E.D. и отхвърля исковете.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

3. Ищците по главното производство обжалват това решение пред запитващата юрисдикция. Последната счита, че не съществува национална разпоредба, която ясно да установява пасивната легитимация на португалските представители на застрахователните предприятия, осъществяващи дейността си на територията на друга държава членка, с цел тяхното привличане в качеството на ответници пред португалски съд по искове в рамките на иск за заплащане на обезщетение, предявен от лице, пострадало при пътнотранспортно произшествие, настъпило извън територията на държавата членка на неговото пребиваване [2] и с участието на моторно превозно средство, застраховано в едно от тези предприятия. Посочената юрисдикция твърди също, че въпросният аспект е предмет на противоречиви становища както в португалската съдебна практика, така и в доктрината.

4. Запитващата юрисдикция отбелязва също, че задължението на застрахователните предприятия със седалище в една от държавите членки на Европейския съюз да назначават представител във всяка от останалите държави членки произтича от Директива 2000/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 май 2000 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховане на гражданската отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства и за изменение на Директиви 73/239/ЕИО и 88/357/ЕИО на Съвета (Четвърта директива за автомобилното застраховане) [3].

5. Действително в член 4, параграф 4 от Директива 2000/26 се посочва, че „[п]редставителят за уреждане на претенции събира във връзка с последните цялата информация, необходима за уреждане на претенциите, и предприема необходимите действия за договаряне уреждането на претенциите. Изискването за назначаване на представител за уреждане на претенции не лишава увреденото лице или неговото застрахователно предприятие от правото да се обръщат пряко към лицето, причинило произшествието или към неговото застрахователно предприятие“.

6. Член 4, параграф 5 от Директива 2000/26 предвижда, че: „[п]редставителите за уреждане на претенциите трябва да притежават достатъчно правомощия да представляват застрахователното предприятие в отношенията с пострадалите лица в случаите по член 1 и да удовлетворяват изцяло техните претенции. Те трябва да бъдат в състояние да проучват случаите на официалния език (езици) на държавата членка по пребиваване на пострадалото лице“.

7. В член 4, параграф 8 от Директива 2000/26, изменена с Директива 2005/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година за изменение на Директиви 72/166/ЕИО, 84/5/ЕИО, 88/357/ЕИО и 90/232/ЕИО на Съвета и Директива 2000/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на застраховка „Гражданска отговорност“ относно

2 — Макар от преписката по делото да не става ясна националната правна уредба, запитващата юрисдикция посочва като релевантна и приложима към спора в главното производство разпоредба член 43 от Декрет-закон № 522/85 от 31 декември 1985 г. за задължителната автомобилна застраховка „Гражданска отговорност“, в редакцията му след изменението с Декрет-закон № 72-A/2003 (наричан по-нататък „Декрет-закон № 522/85“). Тази разпоредба задължава застрахователните предприятия, установени в Португалия, и предприятията със седалище в трета държава и клонове в Португалия да назначат представител във всяка една от останалите държави членки на Съюза „натоварен с уреждането на претенции в страната по пребиваване на пострадалото лице за обезщетяването на вреди, причинени в държава членка, различна от тази, в която това [лице] пребивава“ (член 43, параграф 1 от Декрет-закон № 522/85). В нея са определени също изискванията, на които трябва да отговаря този представител, като е предвидено, че той притежава „достатъчно правомощия да представлява застрахователното предприятие в отношенията му с пострадалите лица […] и да удовлетворява изцяло техните претенции“ (член 43, параграф 3 от Декрет-закон № 522/85), събира „цялата информация, необходима за уреждане на претенциите“ и предприема „необходимите действия за договаряне на тяхното уреждане“ (член 43, параграф 4 от Декрет-закон № 522/85).
Въпреки че Съдът не следва да реши кое е националното законодателство, приложимо към обстоятелствата по спора в главното производство, трябва да се отбележи, че член 43 от Декрет-закон № 522/85 е предназначен да регламентира статута на *намиращите се на територията на другите държави членки* представители на застрахователните предприятия със седалище или клон в Португалия, към което го приканва съображение 15 от Директива 2000/26. В настоящото преюдициално запитване става въпрос за представителя на застрахователно предприятие със седалище в Испания, натоварен в Португалия с уреждането на претенции. Запитващата юрисдикция не посочва разпоредба, определяща в буквалния смисъл статута и обхвата на задачите на представителите, намиращи се на португалска територия.

3 — ОВ L 181, 2000 г., стр. 65; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 4, стр. 3.

използването на моторни превозни средства[4], вече се уточнява, че „[н]азначаването на представител по исковете само по себе си не представлява откриване на клон по смисъла на член 1, буква б) от Директива 92/49/ЕИО на Съвета от 18 юни 1992 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, свързани с прякото застраховане, различно от животозастраховането и за изменение на Директиви 73/239/ЕИО и 88/357/ЕИО (Трета директива за застраховането, различно от животозастраховане)и представителят по исковете не се счита за дружество по смисъла на член 2, буква в) от Директива 88/357/ЕИО или […] дружество по смисъла на Регламент (ЕО) № 44/2001“.

8. Следователно, без да получи разяснения от Съда, с прочита само на разпоредбите на Директива 2000/26 запитващата юрисдикция не може да разреши висящия пред нея спор, тъй като понятието „достатъчно правомощия“, с които трябва да разполага представителят за уреждане на застрахователни претенции, не е достатъчно конкретно, за да се определи дали то включва възможността лицата, пострадали при пътнотранспортни произшествия, да предявят пряк иск срещу този представител пред съдилищата по тяхното място на пребиваване.

9. Тъй като среща затруднение при тълкуване на правото на Съюза, Tribunal da Relação do Porto (Апелативен съд Порто, Португалия) решава да спре производството и с акт, постъпил в секретариата на Съда на 2 ноември 2015 г., да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Допустимо ли е в съответствие със съображение 16а [въведено в Директива 2000/26 с Директива 2005/14] и член 4, параграф[и] 4, 5 и 8 от [Директива 2000/26] конституирането като ответник на представител на застрахователно предприятие, което не извършва дейност в държавата, в която е предявен съдебният иск за обезщетение на вреди, причинени от пътнотранспортно произшествие, на основание застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства, сключена в друга държава членка на Европейския съюз?

2) При утвърдителен отговор, зависи ли посочената възможност представителят да бъде конституиран като ответник от конкретните условия на договора за представителство, обвързващ този представител със застрахователното предприятие?“.

10. По настоящото преюдициално запитване са представени писмени становища от Fundo de Garantia Automóvel, Португалската република, както и от Европейската комисия.

II – **Правен анализ**

11. Какво е значението на разпоредбата от Директива 2000/26, съгласно която представителите за уреждане на застрахователни претенции трябва да притежават „достатъчно правомощия да представляват застрахователното предприятие в отношенията с пострадалите лица […] и да удовлетворяват изцяло техните претенции“[5]? Искал ли е законодателят на Съюза по този начин да включи възможността пострадалите лица, попадащи в обхвата на директивата, да предявят пряк иск срещу тези представители пред съдилищата на държавата членка по тяхното пребиваване? Това са основните правни проблеми, повдигнати с отправените от запитващата юрисдикция преюдициални въпроси, които ще разгледам заедно.

4 — ОВ L 149, 2005 г., стр. 14; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 7, стр. 212.

5 — Член 4, параграф 5 от Директива 2000/26.

12. Съгласно постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза следва да се имат предвид не само съдържанието ѝ, но и контекстът и целите на правната уредба, от която тя е част [6]. Най-напред ще анализирам статута на представителя за уреждане на застрахователни претенции, така както той е дефиниран в Директиви 2000/26 и 2005/14. По-нататък текстовият анализ ще бъде допълнен с контекстуален, телеологичен и систематичен анализ на разглежданата правна уредба.

А – *Представители за уреждане на застрахователни претенции в Директиви 2000/26 и 2005/14*

13. Също както в цяла Европа правната уредба на застраховането на гражданската отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства не е създадена за един ден, свидетелство за което е поредицата директиви, приети с оглед на променящите се основания за загриженост на законодателя [7]. Фигурата на представителя за уреждане на претенциите е въведена едва с Директива 2000/26, т.е. четвъртата приета в тази област.

14. Целта на тази директива е запълване на пропуските [8] в предходните директиви, за да установи „специални разпоредби, приложими за пострадали лица с право на обезщетение за загубите или другите вреди от произшествия, които са настъпили в държава членка, различна от държавата членка по пребиваване на пострадалото лице, и са причинени в резултат на използването на превозни средства, застраховани и обикновено домуващи в държава членка“ [9]. Във връзка с това всички застрахователни предприятия назначават по свой избор [10] във всяка държава членка, различна от тази, в която те са получили официалното си разрешение, представител за уреждане на застрахователните претенции — представител, който трябва да пребивава или да бъде установен в държавата членка, в която е назначен, и чиято задача е да отговаря за обработката и уреждането на претенции [11]. За целта той трябва да събира цялата необходима информация, да предприема подходящи действия за договаряне уреждането на претенциите [12] и да притежава достатъчно правомощия да представлява застрахователното предприятие в отношенията с претендиращите лица, както и да удовлетворява *изцяло* тяхната претенция [13].

15. В същото време според преценката на законодателя на Съюза „изискването за назначаване на представител за уреждане на претенции *не лишава* пострадалия или неговото застрахователно предприятие от правото да се обръщат пряко към лицето, причинило произшествието или към неговото застрахователно предприятие“ [14]. От това уточнение не би имало полза, ако законодателят не беше преценил, че е възможен съдебен иск срещу самия представител за уреждане на претенции.

6 — Вж. решение от 26 март 2015 г., Litaksa (C-556/13, EU:C:2015:202, т. 23 и цитираната съдебна практика).

7 — Припомням, че първата директива е Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24 април 1972 година относно сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за прилагане на задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 103, 1972 Г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 10). Следва Втора Директива 84/5/ЕИО на Съвета от 30 декември 1983 г. (ОВ L 8, 1984 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 104), после Трета директива на Съвета от 14 май 1990 г. (ОВ L 129, 1990 г., стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 240), както и Директива 2000/26. Тези директиви освен това са изменени с Директива 2005/14, преди да бъдат кодифицирани с Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката Гражданска отговорност при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 263, 2009 г., стр. 11).

8 — Вж. съображение 8 от Директива 2000/26.

9 — Член 1 от Директива 2000/26. Вж. също съображение 11 от Директива 2000/26.

10 — Свободният избор на представителя за уреждане на претенции е гарантиран от член 4, параграф 2 от Директива 2000/26.

11 — Член 4, параграф 1 от Директива 2000/26

12 — Член 4, параграф 4 от Директива 2000/26. Вж. също съображение 15 от Директива 2000/26.

13 — Член 4, параграф 5 от Директива 2000/26.

14 — Член 4, параграф 4 от Директива 2000/26. Курсивът е мой.

16. Накрая, законодателят е намерил за необходимо да уточни, че назначаването на представител за уреждане на застрахователните претенции само по себе си не представлява откриване на клон [15] и че самият представител не се счита за дружество [16].

17. Задачата, функциите и задълженията на представителя за уреждане на претенции не са претърпели никаква промяна в Директива 2009/103 [17], която е само директива за кодификация. Това означава, че в нормативния текст не е внесено никакво уточнение какво включват въпросните „достатъчно правомощия“ [18], а законодателят, без да го изключва, не е изразил изрично позиция по въпроса дали срещу представителя за уреждане на претенции може да бъде предявен пряк иск от лицата, пострадали при произшествието, настъпило извън националната територия, пред съдилищата по тяхното място на пребиваване. Заключението, което Съдът прави по отношение на член 21, параграф 5 от Директива 2009/103, че „разпоредбата, която по този начин определя целите на представителството, не уточнява точния обхват на предоставените за тази цел правомощия“ [19], следователно е напълно приложимо по отношение на член 4, параграф 5 от Директива 2000/26. При това положение преминаването към контекстуален, телеологичен и систематичен анализ изглежда необходимо.

Б – *Контекстуален, телеологичен и систематичен анализ*

18. Анализът на текста на Директива 2000/26 ни показва, че „достатъчн[ите] правомощия“ на представителите за уреждане на застрахователните претенции трябва да бъдат определени така, че да им позволят да изпълняват двете основни задачи, които са им възложени, а именно „да представляват застрахователното предприятие в отношенията с пострадалите лица“ и „да удовлетворяват *изцяло* претенции[те] [на пострадалите]“ [20]. Това представяне на текста на Директива 2000/26 не би било обаче пълно, ако не се вземат предвид също някои разяснения, внесени със съображенията към нея.

19. В този смисъл законодателят на Съюза уточнява, че системата на представители за уреждане на застрахователните претенции „не засяга нито приложимото за всеки отделен случай материално право, нито юрисдикцията“ [21]. И отново, това уточнение относно определянето на приложимото материално право и на компетентната юрисдикция дава да се разбере, че на тези представители може да се предоставят правораздавателни правомощия. В същия ред на мисли се уточнява и че дейността на последните „не е достатъчно основание за предоставяне на юрисдикция на съдилищата в държавата членка по пребиваване на пострадалото лице, ако правилата на международното частно право за предоставяне на юрисдикция не предвиждат това“ [22]. Така че участието на представителите за уреждане на застрахователни претенции в евентуални съдебни дела съвсем не може да бъде изключено.

20. Успоредно с предпазните мерки, взети от законодателя с оглед на потенциалните последици от намесата на представителя за уреждане на застрахователни претенции при определяне на правилата на компетентност и на международното частно право, на пострадалите се признава право на пряк иск към застрахователното предприятие, намиращо се на територията на друга държава членка. Това право на иск обаче не е представено като изключителен способ за уреждането на претенциите по съдебен ред, а само като *„логично допълнение* към назначаването

15 — По смисъла на член 1, буква б) от Директива 92/49 (вж. член 4, параграф 8 от Директива 2000/26).

16 — Вж. член 4, параграф 8 от Директива 2000/26 в редакцията след изменението ѝ с Директива 2005/14.

17 — Вж. съображения 34—40, 43, 47 и 50, както и членове 21 и 22 от Директива 2009/103. Следва да се отбележи, че съдържанието на член 4 от Директива 2000/26 е само реорганизирано и разделено в два отделни члена в Директива 2009/103.

18 — По смисъла на член 4, параграф 5 от Директива 2000/26 и на член 21, параграф 5 от Директива 2009/103.

19 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 18).

20 — Член 4, параграф 5 от Директива 2000/26. Курсивът е мой.

21 — Съображение 13 от Директива 2000/26.

22 — Съображение 16 от Директива 2000/26.

[на посочения представител] и […] *подобрява правното положение* на [пострадалите]“ [23]. Впрочем след приемането на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела [24] преамбюлът на директивата се обогатява със съображение 16а [25], съгласно което по силата на член 11, параграф 2, във връзка с член 9, параграф 1, буква б) от посочения регламент, пострадалите лица *могат* да завеждат съдебни дела *срещу доставчика* на застраховка „Гражданска отговорност“ в държавата членка, в която те пребивават постоянно. По принцип пострадалите лица могат да предявят иск и срещу застрахователните предприятия пред съдилищата на държавата членка на тяхното пребиваване.

21. Съгласно нормативните разпоредби на директивата, както и на съображенията към нея, изглежда възможно предявяването на съдебен иск от увредените лица както пряко срещу застрахователното предприятие, така и срещу негов представител, тъй като законодателят на Съюза изглежда е оставил открити и двата искови способи за защита.

22. Вследствие на това прочитът на съображенията хвърля известна светлина върху вътрешната логика на Директива 2000/26. Въпреки това трябва да се провери още веднъж дали междинното ми заключение, основаващо се на буквалния и контекстуален анализ на директивата, не се опровергава от телеологичното тълкуване, което трябва да възприемем по отношение на нея.

23. Директива 2000/26 цели да гарантира на пострадалите при пътнотранспортно произшествие съпоставимо третиране, независимо от това къде е настъпило произшествието [26]. Това предполага да се вземе предвид обективната разлика в положението, в което се намират лицата, пострадали при произшествия, настъпили извън територията на държавата членка, в която те пребиват, за да се компенсира тази разлика, като за целта се улесни уреждането на техните застрахователни претенции [27]. Според виждането на Съда това улесняване е основната функция на представителя, натоварен с уреждането на застрахователните претенции [28]. Във връзка с това въведената с Директива 2000/26 система предвижда например исковете да могат да бъдат предявени на езика на пострадалото лице [29] пред съответния представител, пред когото могат да бъдат направени всички предварителни постъпки преди обезщетението.

24. От само себе си се разбира, че признаването на „пасивната легитимация“ на представителя, натоварен с уреждане на претенциите, тоест неговата „способност да бъде ответник“ [30], би съответствала напълно на целта на Директива 2000/26. Действително именно пред него пострадалите лица предявяват всички „претенции предварително“ [31] и е възможно също така той да бъде единственият им събеседник. Ето защо логичното продължение, следващият етап, който трябва да се премине, е да се признае, че предявеният от пострадалите лица иск срещу представителя на застрахователното предприятие има правилния адресат, още повече че в процеса на обезщетяване на него е отредена активна роля. Според мен удовлетворяването изцяло на исканията за обезщетение, което е една от задачите, възложени с Директива 2000/26 на представителя, натоварен с уреждане на претенциите, изисква възможността да му бъде възложена определена роля в съдебното производство — и не каква да е — а тази на ответник.

23 — Съображение 14 от Директива 2000/26. Курсивът е мой.

24 — ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74.

25 — Добавен към Директива 2000/26 с член 5 от Директива 2005/14.

26 — Вж. по аналогия решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 19).

27 — Вж. решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 24).

28 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 24).

29 — Пак там.

30 — Заключение на генералния адвокат Darmon по дело Парламент/Съвет (302/87, EU:C:1988:263, т. 8).

31 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 24).

25. По същия начин си представям и подобряването на правното положение на пострадалите лица, предвидено в съображение 14 от Директива 2000/26. С оглед на контекста на спора в главното производство за пострадалите лица би било трудно разбираемо искът им да бъде отхвърлен на формалното в известна степен основание — имайки предвид тесните връзки между застрахователното предприятие и назначения представител, натоварен с уреждане на претенциите — че същият е предявен срещу посочения представител, а не срещу самото застрахователно предприятие.

26. Наистина повечето от заинтересованите страни, участвали в писмената фаза на производството, специално наблягат на факта, че в решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter [32], Съдът приема, че упълномощаването на представителя, натоварен с уреждане на претенции, е ограничено и това ограничаване означава, че срещу този представител не може да бъде предявен иск пред съдилищата на държавата членка по пребиваване на увредените лица. Според мен това становище се основава на погрешен прочит на въпросното решение, към което следователно трябва да се върна.

27. Въпросът по това дело е дали понятието „достатъчно правомощия“ трябва да включва упълномощаване на представителя, натоварен с уреждане на претенции, да му бъдат връчвани валидно съдебни книжа, които са необходими за започване на производство за поправяне на вреди пред компетентната юрисдикция.

28. В това отношение Съдът е постановил, че „пострадалите следва да имат право да предявят претенцията си в тяхната държава членка на пребиваване *към представител*, натоварен с уреждане на претенции, назначен в тази държава от застрахователното предприятие на отговорното лице“ [33]. По-нататък той е изтъкнал, че съображение 37 от Директива 2009/103 — еквивалент на съображение 15 от Директива 2000/26 — задължава държавите членки да предоставят на въпросните представители достатъчно правомощия да представляват застрахователното предприятие не само в отношенията с пострадалите, а също и пред националните органи, „включително, при необходимост, и пред съдилищата, доколкото това съответства на правилата на международното частно право“ [34]. Съдът стига до заключението, че „без да се поставя под въпрос спазването на правилата на международното частно право, представителството на застрахователните предприятия, както то е предвидено в [Директива 2000/26], [...] включва и възможността увредените лица да могат да предявяват валидно иск за обезщетяване на вредите им пред националните юрисдикции“ [35]. Тези изводи са важни за настоящото дело, що се отнася до въпроса за пасивната легитимация.

29. Въпреки това, след очевидно широкото признаване на правомощията на представителя за уреждане на застрахователни претенции Съдът в духа на заключението на своя генерален адвокат впоследствие уточнява, че видно от подготвителните работи на Директива 2000/26, „представителството, упражнявано от застраховател в държавата на пребиваване на пострадалия, според намерението на законодателя, е имало за цел да обхване упълномощаване да се получават съдебни документи, *макар и ограничено*, тъй като то не трябва да засяга правилата на международното частно право за определяне на компетентност“ [36]. Последното твърдение е валидно само по отношение на конкретното упълномощаване на представителя да му бъдат връчвани адресираните до застрахователното предприятие съдебни книжа, когато искът е предявен срещу последното.

32 — C-306/12, EU:C:2013:650.

33 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 19). Курсивът е мой.

34 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 20).

35 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 21).

36 — Решение от 10 октомври 2013 г., Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, т. 22). Курсивът е мой.

30. В настоящото дело става въпрос за твърде различна хипотеза. Действително то не се отнася за иск, предявен срещу застрахователното предприятие чрез представителя, на когото да бъдат връчвани съобщенията във връзка него, а се отнася за възможността пострадалите лица да привличат представителя за уреждане на претенциите като ответник по своя иск. Нюансът е важен. В първия случай закономерно могат да възникнат деликатни въпроси относно статута на ответник на застрахователното предприятие[37], което действително оправдава, както Съдът е направил това, предоставянето на представителя за уреждане на претенциите единствено на ограничен представителен мандат. Във втория случай, поне в началото, става въпрос за обикновено правоотношение между два субекта, а именно пострадалото лице (ищец) и представителя за уреждане на претенциите, по отношение на когото трябва да се определи дали може да се конституира по делото като ответник за застрахователното предприятие.

31. Така на този именно етап от анализа става ясно, че обратно на внушението на запитващата юрисдикция във втория ѝ въпрос, въпросът за пасивната легитимация на представителя за уреждане на претенциите е съвсем отделен, без връзка с конкретното съдържание на мандата, обвързващ въпросния представител със застрахователното предприятие. За да се постигне съпоставимо третиране на пострадалите лица и за да се улесни уреждането на претенциите, включително когато те се предявяват пред съдебен орган, качеството на представителя за уреждане на претенциите да бъде привлечен като ответник, по никакъв начин не може да зависи от договорната му връзка със застрахователното предприятие. Същото се отнася и за предвидимостта на правните способи и процедурите за обезщетение, въведени с Директива 2000/26 в полза на пострадалите. С други думи, тази директива установява един вид законно представителство, по отношение на което не може да се приеме, че може да бъде възпрепятствано единствено по волята на страните.

32. Ако Съдът отговори утвърдително на първия повдигнат от запитващата юрисдикция въпрос, би ли застрашило това, както поддържа Комисията, „деликатното равновесие, с което се характеризират разпоредбите относно международната съдебна компетентност и относно приложимия закон в случаите на искове за обезщетения за вреди, причинени от пътнотранспортни произшествия с международен елемент“[38]?

33. Не считам, че това е така. Загрижеността на законодателя с оглед на правилата на международното частно право и на определянето на компетентната юрисдикция е основателна, когато искът е предявен срещу застрахователното предприятие. Въпросът, който ни е поставен понастоящем, обаче е различен, доколкото не става въпрос за определяне нито на компетентната юрисдикция, нито на приложимия към спора закон. Единствено трябва да се реши дали представителят за уреждане на претенции би могъл да се конституира като ответник. Впрочем отговорът, който Съдът ще предостави на съда a quo, по никакъв начин не предопределя установяването на компетентността на португалските юрисдикции, за което свидетелства фактът, че същата е обсъждана между страните в главното производство поради неяснота относно държавата членка на действителното местопребиваване на единия от ищците. Следователно качеството за конституиране като ответник е действително различно понятие от понятието съдебна компетентност. Дори да се поддържа обратното, съдържащата се в член 4, параграф 5 от Директива 2000/26 разпоредба, че представителите за уреждане на застрахователните претенции трябва да притежават „достатъчно правомощия“ да удовлетворяват изцяло претенциите на пострадалите, би могла да изглежда като разпоредба за

37 — В заключението си по дело Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:359) генералният адвокат Cruz Villalón изтъква, че „представителната власт […] няма за предмет съдебна защита, нито общо представителство […] пред […] съдилища. Представителството се ограничава до връчването на съдебни документи, без в нито един момент да се засяга положението [на застрахователното предприятие] като ответник, а дори още по-малко начинът, по който трябва да упражнява защитата си“ (т. 17 от заключението). По дело Spedition Welter обаче искът, дал повод за преюдициалното запитване, е бил ясно адресиран само срещу застрахователното предприятие.

38 — Заключение на генералния адвокат Cruz Villalón по дело Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:359, т. 29).

специална компетентност — макар и имплицитно — по отношение на правилата, регламентиращи международната съдебна компетентност [39]. При това положение и с оглед на настоящето на законодателя във връзка с това изглежда може би разумно да се припомни това ограничение.

34. Ето защо по всички гореизложени съображения смятам, че член 4, параграф 5 от Директива 2000/26 трябва да се тълкува в смисъл, че сред достатъчните правомощия, които трябва да притежават представителите за уреждане на застрахователните претенции, е и възможността те да бъдат привличани като ответници по искове, предявени от лица, пострадали при пътнотранспортни произшествия по член 1, параграф 1 от тази директива, при условията, определени от същата, като условията на договора, обвързващ застрахователното предприятие с представителите, не могат да засегнат качеството на последните да се конституират като ответници.

III – **Заключение**

35. Предвид изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалните въпроси, поставени от Tribunal da Relação do Porto (Апелативен съд Порто, Португалия), по следния начин:

„Член 4, параграф 5 от Директива 2000/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 май 2000 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховане на гражданската отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства и за изменение на Директиви 73/239/ЕИО и 88/357/ЕИО на Съвета (Четвърта директива за автомобилното застраховане) трябва да се тълкува в смисъл, че сред достатъчните правомощия, които трябва да притежават представителите за уреждане на застрахователните претенции, е и възможността те да бъдат привличани като ответници по искове, предявени от лица, пострадали при пътнотранспортни произшествия по член 1, параграф 1 от тази директива, при условията, определени от същата, като условията на договора, обвързващ застрахователното дружество с представителите, не могат да засегнат качеството на последните да се конституират като ответници“.

39 — С други думи, изискването за предоставяне на представителите за уреждане на претенциите на достатъчно правомощия, за да удовлетворяват изцяло исканията на пострадалите, е толкова категорично, че би било безсмислено то да се тълкува в смисъл, че не дава възможност пострадалите лица да привличат тези представители като ответници в съдебни производства.